

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bilaga 2. till "Beslut om naturreservat för Gigtaberget".

SKÖTSELPLAN

Datum
2008-10-22

Beteckning
511-328-2007

1(7)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET GIGTABERGET I ÅSELE KOMMUN

Foto: Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med Gigtabergets naturreservat är att bevara de värdefulla naturmiljöerna med boreal, brandpräglad barnnaturskog i gynnsamt tillstånd. Syftet nås genom naturvårdsbränning och genom att naturliga processer tillåts fortgå ostört. Naturskogsstrukturer som skiktning, gamla grova träd och död ved ska förekomma i gynnsam omfattning. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna utnyttjas för naturstudier, undervisning och forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Gigtaberget
Nummer	240201
Reg-DOS-id:	2014116
Natura 2000, områdeskod:	-
Kommun	Åsele
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Gigtaberget ligger 20 km O om Åsele strax söder om byn Gigsele, ekokarta 21H 2-3i-j mittkoordinat: 7118700, 1596100 (RT90, 2,5 gonV)
Naturgeografisk region	32 c, norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslätter
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1.
Markägare/Ägarkategori	Staten genom Naturvårdsfonden
Fastighet	Gigsele, fastighetsbildning pågår
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	52 hektar
Skyddad areal produktiv skog	52 hektar

2.2 Naturtyper

Naturtypsindelning ¹		Areal (ha)
Tallskog	- lingonristyp (2.1.1.4) inslag av lav (2.1.1.1)	13
Granskog	- blåbärsristyp (2.1.2.1)	21
Barrblandskog	- ristyp (2.1.1.4)	16
	- ris-fräkentyp (2.1.2.1 och 2.1.2.3)	2

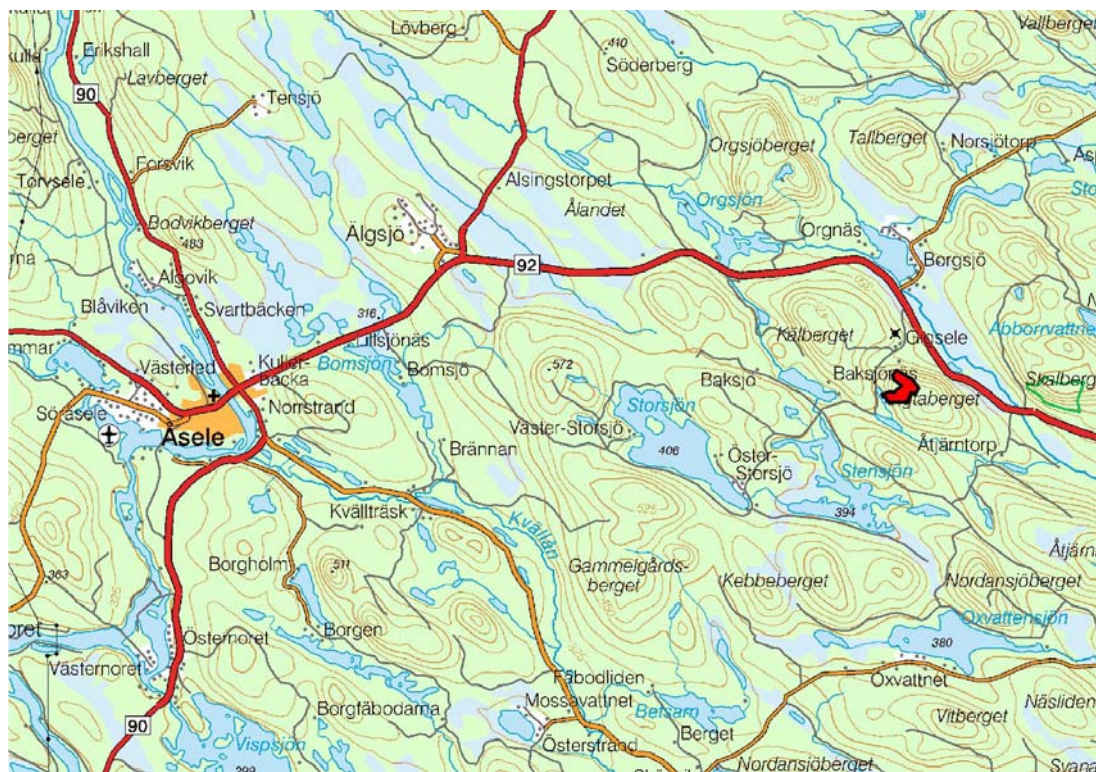
¹Naturtypsindelning enligt *Vegetationstyper i Norden, 1994*. (se bilaga 1)

Naturtypsindelning ²		Areal (ha)
Skog	Västlig taiga(9010)	45
	Övrig skogsmark (9900)	7

² Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur, rådets direktiv 92/43 EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (se bilaga 2).

2.3 Beskrivning av reservatet

Gigtaberget ligger cirka 2 mil öster om Åsele, strax söder om byn Gigsele. Höjden över havet klättrar från 400 meter vid Lill-Rötjärnen upp till 520 meter på Gigtabergets topp. Reservatet utgörs av bergets toppparti samt ett utsnitt av de branta syd och nordvända sluttningarna. Berggrunden består av yngre, röd till grå, grovporfyrisk s.k. Revsundsgranit som är karakteristisk för länets inland. I södra delen av reservatet finns en yngre pegmatitgång som än mindre än 50 m bred. Berggrunden kan därmed betraktas som mycket näringsfattig. Gigtaberget utgörs av en s.k. drumlinoid storform, alltså en valryggsformad bergkropp präglad av den dominerande isrörelseriktningen från nordväst. Reservatet ligger på stötsidan (framsidan) sett i isrörelseriktningen. Den glaciala erosionen framför berget syns i form av den långsträckt tjärnen på bergets sydvästra sida. Jordarten består av ett tunt moräntäcke, som övergår mot berg i dagen framförallt i de övre delarna och i sydsluttningen, som också är mycket rik på stora block och håligheter.

Översiktskarta, Gigtabergets naturreservat, Åsele kommun.

Skogen är genomgående naturskogsartad och utgörs av en talldominerad och en grandominerad del. I sydsluttningen växer en, närmast urskogsartad tallskog med gott om 300 – 500 åriga tallar, högstubbar, gamla grova tallågor. Dessutom finns ett visst inslag av klenare aspar. Brandprägelns tydlig och det finns allmänt med brandljudsfrösedda tallar.

Ovanför branten blir skogen mer barrblandad med ett tydligt inslag av gammal gran på upp till 300 år. Men, även här finns en allmän förekomst av gamla tallar. Skogen är tydligt klimatanfränt med toppbrutna, rötade granar. Död ved uppträder allmänt,

främst i form av torrträd, medan lågor är mer sparsamt förekommande. Fältskiktet intas av blåbär samt en varierande andel ljung.

I nordslutningen är skogen helt grandominerad, men med ett skiftande björkinslag och endast enstaka gammeltallar. Dessutom finns ett sparsamt inslag av sälk. Det är en gles, svagt skiktad grannaturskog. Skogen är hänslavsrik och beståndsåldern är cirka 150 år. I denna del är skogen mer påverkad med färre gamla granar och endast sparsamt med död ved. Fältskiktet, som helt domineras av blåbärsris, underlagras av ett tjockt och inaktivt humuslager som svårigen tillåter någon föryngring i den glesa skogen.

Nedanföör branten i den södra delen av reservatet rinner parallellt med skogsbilvägen en liten bäck med omgivande dråg. Skogen här, är till stor del yngre, endast ca 50 år. Den växlar mellan tall- och grandominans och bitvis med ett rikt björkinslag. Själva bäckdråget är relativt smalt men kan beskrivas som sumpskog med fräken och ormbunkar. Det finns även mindre delar med nyupptagna hyggen.

Följande noteringar av ovanliga och intressanta arter har gjorts i reservatet (hotkate-
gori enligt rödlistan från 2005 anges inom parentes, VU = sårbar och NT = missgyn-
nad): liten sotlav(VU), dvärgbägarlav(NT), skrovellav(NT), lunglav (NT), skinnlav,
korallblylav, stuplav, kortskaftad ärgspik, vitgrynig nållav, liten spiklav, vedskivlav,
kolflarnlav, fläckporing (VU), gammelgranskål(NT), doftskinn (NT), doftticka (NT),
ullticka, timmerticka, citronticka, gnag av reliktböck(NT), tretåig hackspett (VU),
torta, spindelblomster.

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 3 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande na-
turtyperna i området samt de åtgärder som ska genomföras inom respektive skötsel-
område (bilaga 3). För varje skötselområde redovisas ett antal mätbara bevarande-
mål. Bevarandetillståndet anses gynnsamt när dessa mål är uppnådda. Reservatet
ligger utanför länets aktuella bränningsstrategi.

3.1 Skötselområde 1, brandpräglad skog – naturvårdsbränning, areal 10 ha

Skötselområdet är tydligt brandpräglat och består av skog som är 0-400 år och växlar
från bestånd med gamla, brandskadade tallöverståndare till små hyggen och partier
med yngre tallskog. Marken är torr till frisk och i fältskiktet syns en blandning av
lingon och blåbär. I söder ingår en mindre del av bäckdråget som även det har brun-
nit tidigare. Skötseln ska vara naturvårdsbränning för hela arealen om det är tekniskt
möjligt.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen brandpräglad naturskog uppgår till 10 ha
- naturvårdsbränning berör hela området minst vart 100:e år
- volymen död ved uppgår till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd
- brandskadade träd förekommer med minst 10 stammar/ha i genomsnitt för naturvårdsbränd areal

- efter brand sker föryngring med i genomsnitt minst 1000 utvecklingsbara talar och/eller lövträd/ha

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning skall utföras inom skötselområdet. Det är brant terräng och det kan vara svårt med begränsningslinjer. Bevakning med helikopter är troligen nödvändigt. Vatten finns tillgängligt i Lill-Rötjärnen vid brantens fot.

En exakt avgränsning för den enskilda naturvårdsbränningen tas fram i samband med den detaljplan som görs strax innan bränningen (brandplanen). Det utvalda skötselområdet bör brännas med ett för området naturligt intervall, vilket är 50-100 år. Bränningen kommer att infogas i en övergripande planering för naturvårdsbränning i länets samtliga naturreservat. Det innebär att en prioritering kommer att ske inom tillgängliga resurser, där föreslagna skötselåtgärder kommer att vägas mot liknande åtgärder i andra naturreservat. Någon tidpunkt för genomförande föreskrivs därför inte i skötselplanen. Skötselområdet är dock prioriterat för bränning inom den närmaste 10-årsperioden.

3.2 Skötselområde 2, brandpräglad skog – areal 31 ha

Skötselområdets skogar växlar från grandominans till talldominerade barrblandskogar med gamla tallöverståndare. Även granskogen är tydligt brandpräglad. Det här skötselområdet är inte högprioriterat för bränning men bör brinna i sinom tid. I nordslutningen står ett glest grandominerat bestånd med stort inslag av björk. Humusskiktet är tjockt och inaktivt och i stort sett ingen föryngring kommer. En bränning skulle troligen vitalisera beståndet.

Toppen och sydslutningen innehåller mer tall och fler brandspår. Denna del angränsar till skötselområde 1. Förslagsvis skulle detta skötselområde kunna delas i två delar, så att man bränner två stråk uppför branten. Det skulle innebära totalt tre olika bränningstillfällen inom skötselområdet. Uppdelningen föreslås för att det sprider åtgärderna i tid vilket sträcker ut nyttan av åtgärderna för brandgynnade arter. Dessutom innebär ett obränt område kontinuitet med möjligheter till kolonisation till de brända delarna. Det är också lättare att hantera och övervaka ett mer begränsat område i brant terräng.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen brandpräglad naturskog uppgår till 31 ha
- naturvårdsbränning berör hela området minst vart 100:e år
- volymen död ved uppgår till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd
- brandskadade träd förekommer med minst 10 stammar/ha i genomsnitt för naturvårdsbränd areal
- efter brand sker föryngring med i genomsnitt minst 1000 utvecklingsbara talar och/eller lövträd/ha

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning bör utföras inom området, men är inte prioriterat för den närmaste 10-årsperioden. En exakt avgränsning för enskilda naturvårdsbränningar tas

fram i samband med den detaljplan som görs strax innan bränningen (brandplanen). Fram till en eventuell bränning ska området tills vidare formas av naturliga processer så som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Det innefattar även att en spontan brand kan tillåtas om den skulle uppstå.

3.3 Skötselområde 3, fri utveckling – areal 12 ha

De grandominerade skogarna i detta skötselområde bör lämnas till fri utveckling. Visserligen har även denna del berörts av skogsbrand men här är skogen mest skiktad och det är gott om hänglavar. Här finns god potential att utveckla befintliga granvärden. Dessutom ligger den tekniskt svårast till för en bränning.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskog uppgår till 12 ha
- volymen död ved uppgår till minst 20 % av det totala virkesförrådet levande och döda träd

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

4. Skötselområden för friluftsvärden med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar (bilaga 4). Besöksfrekvensen till Gigtaberget bedöms bli liten. Reservatet är relativt otillgängligt, med brant och blockig terräng. Det går dock en skogsbilväg ända fram som dessutom utgör reservatets sydgräns.

4.1 Skötselområde för Friluftsliv och anläggningar

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar. Då den förväntade tillströmningen till reservatet bedöms bli liten finns inget behov av att anlägga parkeringsplatser. Det finns vissa möjligheter att parkera längs skogsbilvägen. Lämplig plats för en informationsskylt är vid skogsbilvägen i reservatets sydvästra spets, se bilaga 4.

Mål

- Det ska finnas en väl underhållen informationsskylt med en karta över reservatet samt en lägesbeskrivning av skyltens plats i förhållande till reservatet, en beskrivning av naturmiljöerna och föreskrifter för allmänheten.

Skötselåtgärder

- Montering av informationsskylt.

5. Övriga anläggningar

Inga övriga anläggningar finns inom reservatet.

6. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet
Naturvårdsbränning	Skötselområde 1	1
	Skötselområde 2	2
Montering av informationsskylt	Se bilaga 4	1

9. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även utmärkningar och skyltning av reservatet. Uppföljningen ska ske vart annat år. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och enligt den indelning i naturtyper för basinventering av skyddad natur som presenteras på kartan i bilaga 2.

Kartbilagor:

1. Naturtypsindelning enligt Vegetationstyper i Norden
2. Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur
3. Skötselområden
4. Karta över infoskyltens läge.